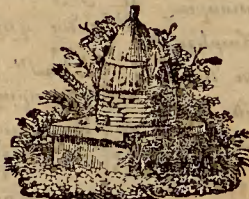

ԱՒԴՈՒՆԱՅԻՆ ՎԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԼՐԵԳԻՐ

ՔԵՂԵՐԵԿԸ ԲՆԵՍՈՒՐԵԿԸ ԵՒ ԼՈՒԵՒՏՐԵԿԸ:

Բնածնության արդյունքն արտաբնական լինելու և ընդհանուր մեծ է
 իմեք լինելի թվը և բնականությանը ճշմարտությանը
 ճշմարտությունը և բնականությանը ճշմարտությանը
 թվը, ինչպես որ և բնականությանը ճշմարտությանը
 թվը, ինչպես որ և բնականությանը ճշմարտությանը

[illegible]

ԵՌԵՂԻՆ

Ուշ որ ուղևորային վաճառականությունը կամ ուղիղ գործի վերաբեր-
բալ յայտարարությունը ուղիղ լրագրի մեջ, ամեն 4 տարեկան
մար կր մշակել և կողմից արձան:

S U R T

2. U. P. U. P. 52

ԳԼԿՏԵՐԲԵՐԻ 27

1858 江戸

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԲ:

Դի նոր Բայազիդ, 29, Ղևկալցիսոյ, յԵրեսուկտօսլոյ,
և Դի բերդաքաղաքն Շուշի Եդիսներէ Յօին, տեղական
Հոգեւոր Կառավարութիւնք և Իշխանութիւն Հայոց հրա-
ման ստացեալ ՂԲարատեան արհիւսթաղով Աինօգէն Իջ-
միածնէ յիշատակել եկեղեցեաց մէջ Տեառն ՄԼ՝
Ի ԻՍՍԻ նորընտիր սրբազան Հայրապետի անուանը, նախ
հսկումն անելով նախընթաց յերեկոյնին, և ապա ցայդա-
պաշտօն կատարելով առաւօտը հանդուցեալ Երեւն
Հայրապետի հոգւոյ հանգստեան և վերկութեան համար,
մեծ հանդիսով առաջի բազմութեան մերազն և այլոց
քրիստոնէից մատուցեալ են զուրք պատարագ, յիշե-
լով զցանկալի անուն Հայրապետին ասացեալ են իւրա-
քանչիւրն առանձինն ճառ կամ քարոզ ըստ պատշաճի
հանդիսին, և ապա կատարելով բարեմաղթութիւն վասն
երկարութեան կենաց և բարօրութեան ամենակահալառ-
կի, ԵՐԵՆ մերոյ ԱՅԻՔԱՆԵՐԻ ՆԻԿՈԼՍ-
ՅԵՍԻԶԻ և ամենայն Կայսերական տան նորա, հան-
գերձ զանգակահարութեամբ և վայելչական ճրագալուցու-
թեամբ, հոգեւորապէս ուրախանալաց յետոյ ամենայն
երեւել անձինք յիշեալ քաղաքացն մարմնաւորապէս ու-
րախացել են լիապատրաստ ճաշիւ այն օրվայ սրբազան պա-
տարագչաց մօտ, և ամբողջ օրը ուրախութեամբ և մէկ
մէկի շնորհաւորելով անց են կոցրել: Իս չորս քաղա-
քաց մէջ ասացած ճառերը կամ քարոզներն շատ գեղե-
ցիկ, բազմիմաստ և սրտառուչ են, մանաւանդ Շուշի-
ուայ քաղաքինը, զորս այժմ չկարողանալով հրատարա-
կել լրագրիս միջոցաւ ժամանակ չունենալոյ համար, յոյս
ունիմք որ յետագայ տարւոյ լրագրիս թերթերումը մին մին
հանդիսացնենք Էնդունք Դի զցօսանա մտաց բանասէր արանց:

ՅԼԻՒՄ ԼՆՑՔ.

Արմաւիր, կամ Չէրքէզահայոց երկիր, դեկտեմբերի 1. Այս քաղաքի Հայոց եկեղեցւոյ քահանայ Տէր Սկրտիչ Խաչրումսանցն գրումէ մեզ. Թէ Անատոլիոյ ոմն Կարապետ Կարգոտան պատահեալ այս կողմերս կին առաւ, և վախճանելով Թողոյ կին և մի որդի Քեզերչան Յակոբ անուն, այս Յակոբս ամուսնոյ մէկին պսակուեց, և յետ կէս տուր ըստ սովորութեան տեղւոյն պարսկոք պսակին սկսան խաղալ տան մէջ Թերբով, Թոււանքներով և դաբանէքով, և խաղալու ժամանակը մի տաճիկ ծառայ անգիտաբար դաբանելով (փշտովով) խիեց փեսայի աջ ոտին, որ և կտտրելով երեք ժամից յետոյ վախճանեց ողորմելէն 21 տարեկան հասակում, և մի օր վայ մէջ հլաւ նորա պսակն և պատահական սգալի մահն, որ մեծ տուգ և կսկիծ տուուց ոչ միայն իւր ողորմելէ անմիջեթար այլի պառաւ մօրն, և մի օրվան նորահարսին, այլև սոգգակիցք, հաւատակիցք և այլազգիք անհարարն տրտմութեան մէջ ընկղմուեցան տեսանելով սեւաթափ հլաւ փեսային արինաշաղախ դրած սեւապատ դադաղէ մէջ:

Նոր Բայազէդ, դեկտեմբերի 13. Մ. յօր
Սեանու ծովակի արեւելեան կողմի արինում բնակող 3
Սալականներ, և 3 թուրքեր ծովէ երեսին լողկով
տախտակ բերելուս բեռնի ծանրութիւնից և թիավարաց
անհմտութենէն լողկէն կտարուեց շուռ եկաւ և հինգն
ջրակուր եղան. մինը միայն նրանցից տախտակի վրայ լող
տարով ազատուեց :

ԳԼՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԻՔ:

Փարիզ. գեկտեմբերի 3ին. Տուրին քաղաքից իմացում են տալի, թէ Պէմանտու պօլիցիայն Կայսեր Նապօլեոնի կենաց դէմ դաւադրութիւն բռնեց, և անշուշտ հարկաւոր նախադրուած թիւնք ուղարկեց 'ի Փարիզ, մինչ զի մեղապարտական ձեռնարկութիւնն կարելի է համարել կատարելապէս չյաջողւած:

Կոմս Սոնտալամբերն թիմաւ լրագրի միջոցաւ Լիւզելի մէջ էլած իւր պատուոյնիցը խնդրեց, որ ստորագրութիւն չը շնեն իւր վրայ զրաժ տուգանքը վճարելու համար: Թաւի թէ հասով կը վերջանան յօդուտ նորա էլած վկայութիւնքն: Լիւզելիացւոյ բոլոր լրագիրքն նաեւ ոչ քաղաքականքն Փարիզու փօշախ կառավարութիւնն բռնում է, և էն անգ մին մին մտիկ են տալի, որ Ֆրանցիայ չմանի որպիսի և իցէ անսխալ ծանօթութիւն պ. Սոնտալամբերի դատի համար: Թիւթակիցն Գ. միտք արաւ որ իւր խմբագրողին տեղեկափալ զրկէ Ֆրանցիայ պօլիցիայի թաղաւորական արած 1 սոդանի () լրագրաց ցուցակը: Տեղեկափի կանտորը թէպէտ թուղթը ընդունեց, բայց մի քանի ժամից յետոյ յետ դարձուց նրան իւր թուղթը, ինչպէս զրկելու չպատկանեալ: Սակայն 24 ժամից յետոյ ցուցակը հասաւ փօշախ խմբագրութեան կառավարչի ձեռն:

Փարիզ. գեկտեմբերի 3. «Ինդէփենդանս Բելգէ» լրագրի մէջ տպած է Կոմս Սոնտալամբերի այս նամակս Փարիզու կարդինալ արքեպիսկոպոսի վրայ նոյեմբերի 17. Տէր, հասեղ այսօր ստացած «Ինդէփենդանս Բելգէ»-ն, իմաց են անում, թէ ձեր որբայնութիւնն մի քանի նախընթաց փորձերից յետոյ յայանեցիք ձեր դիտաւորութիւնը Կայսերուհայն խնդրել որ միջնորդի ինձանից այն պատիժը վերացնելու մասին, առ որ ես դատապարտուած եմ: Ես գիտեմ, որ այսպիսի տեսակ ձէնելին պէտք չէ լինիլ հաւատալ, բայց որովհետեւ Բելգիայ կաղէթայն շատ սարածուած է, և նրա իմաց արած լուրը չիւթեց իմ բարեկամացը, ուստի ես պարտաւորութիւն եմ համարում դարձնել ձեր մտադրութիւնը այս բանի վրայ, և թէ որ հարկաւոր ընի գանդատ անել ձեր արագ նախնանք ընծայած դիտաւորութեց դէմ: Ես պարծենում եմ դատաւճռումը որ հաստատում է իմ հաւատարմութիւնը դէպ 'ի այն քաղաքական սկզբունքն, որ իմ բոլոր կեանքումն ունեցել եմ, և շատ տեղն է եկել որ Եւրոպիայ աչքին արդարացի ամէնը, ինչ որ ես խօսացել եմ կամ մտածել. էս դատաւճիւրը համարում եմ ես պատիւ իմ համար, և ցանկանում եմ միայն մի բանի, որ իմ դատաւորաց մէջ մնայ պատասխանատուութիւն իրանց գործողութիւններում: Փոփոխութեան մէջ՝ որին ես վկայ եմ էլած, և յորձոց մէջ՝ որոց ես էլել եմ զոչ. իմ պատիւը մնացած է ամբիւ: Եւր պատիւը պաշտպանելու համար ամէն բանից, թէ և համարուի քանդումն, ես թոյլ եմ տալի ինձ յայանել ձեր որբադրութեանն շատ մեծացրած կարելի է, բայց յոյժ օրինաւոր կատկած: Պատիւ ունիմ և այլն: Հարլ Դե Սոնտալամբեր:

Փարիզու Լըբէպիսկոպոսն Կոմսին պատասխանեց նամակաւ նոյեմբերի 18 էն. թէ ես երբեք դիտաւորութիւն չեմ ունեցել. ինչ որ ընծայում է ինձ «Ինդ. Բելգէ», կաղէթայն: Կոմսի նամակը յայտնուեց 'ի հարկէ մինչ 'ի Սոնտալամբերի մէջ, լըի տպիլը, թէ Կայսրն պ. Սոնտալամբերին ներեց գեկտեմբերի 2 ի մեռելահան դիտաւորածնի տարեդարձի պատճառով:

(Նօւ) 1 օրդ. փախաբայն Իւլանդից հրատարակեց ստորիկ յայտարարութիւն գաղանի ընկերութեանց դէմ. Ի ստանալով մեծագումար փողեր պարգեւել նոցա, որք կը յայտնեն գլխաւոր առաջնորդաց և այդ միտքանութեանց զործակալաց գործքերը:

Եւս տարի Եւրոպայէմում օտար երկիրներից եկած ուխտաւորաց թիւը հասել է 16,160 մարդկանց, նրանցից Ռուսաց Սանքումն էլել են 950 մարդիկ և 7,530 Ֆրանաց Սանքումն, որանից երեւում է որ մնացած 7,816 ուխտաւորքն էլած են Հայաց սուրբ Սահր Սանքումն, և շատ քիչ Լատինացւոց, որովհետեւ Հայք շատ են կողմերում և շատ ջերմեւանդ աղօթաւոր դէպ 'ի անօրինականաց սուրբ անդերն:

Կատանդնապօլիս. նոյեմբերի 3. Սուլթանի պալատումը թաղաւորում է արամալութիւն և վիշտ 'ի պատճառս մահուան Բիւլ-Վալիք Փաշայ փեսայի նորա: Հանգուցելոյ մանկամարդ ամուսինն այնքան դառնացած է, որ փակուելով մին աննկի մէջ ոչ կերակուր է մօտ թողնում, և ոչ օրմինի երես է տեսնում: Փաշայի մարմնը խեղդուելուց երեք օրից յետոյ գտան և իրան պարտուպաշաճ՝ պատուով թաղեցին:

Բիւլն օր արամալի համբաւներ ստանում ենք Լալիքից, ուր երկրաշարժութիւնը ահազին աւերածութիւնք է անում, Լմրոջ գեղեր աւերակների դէպքը փոխուեցան: Վալը աստիգնացիք, որք գանուեցան սուտ իշխանուհայք (կնէյի) շրջադէտաի բոլորքումը և չամաղանի մէջ, ինչպէս այժմ ապացուցվեցաւ, բայց արին Բիւլիկումը: Եւ կնկանը ձեռք տուաց նորա Խալալի ծուայն, որին (ս) մանեան ահրութիւնը լաւ վարձատրեց: — Հանրական խորհրդարանն 'ի քրիստոնէից, որք ստորագրուած են (ս) մանեան Կայսերութեանն, բաղկանում է հոգեւորական և աշխարհական անձինքներից, և քննում է քրիստոնէից վերաբերեալ գործքերը: Խորհրդարանի նախագահը Պատրիարքն է, և Խորհրդակցութիւնքը լինում են պատրիարքարանումը: — Համարեան թէ երկրայութիւն չկայ, թէ սէր Բուլիքը — Լիւտանը իւր Սեդրի Սուլթանի ներքին եաց հետ ձեռնվելու գործակից լինելով՝ մի քանի մարակ (զամչի) ձեռն կերաւ, որոյ համար 'ի հարկէ պարկեշտութեամբ սուս կը կենայ:

Կայսերի 10ին. Եւս օրերումս յայանրեցաւ այս տեղ դաւադրութիւն, որոյ նպատակն էր մեռցնել Սուլթանին ականահատութեամբ, զոր պատրաստել էին թնդանթածիդ զօրականք (սօփտա): Դիտաւորութիւնք թուում էր, մօտացել էր իւր վախճանին, բայց զրաժ բարութը երեւցաւ քիչ, և դաւադրութեան գլխաւորներն պահանջելին էլի մի քանի տակառ (բօչկոյ) բարութ ևս բարութի ամբարի պահողին, յորմէ 3 օր յառաջ 30 տակառ բարութ ևս վեր էին առած թնդանթածիկան:

մեծաւորի առաջ շինած հրամանաթղթովն, այս յետին հանգամանքս ստիպելին բարութի պահապանին երկմտիլ այնպէս, մինչ զի նոյն թուական իմացումն առաջ այս բանը կառավարութեանն : Գաւազործներն բռնուեցան, ամենեւեմն նորա թուով 50 խոտովանվեցան, թէ ցանկանում եմք Սուլթանի մահաւանդ, որ ջանք է անում իւր բոլոր հպատակներին իրաւունց մէջ մայնել հաւատարմութիւն, որ Լ. Գ. Սուլթանի սահմանադրութեանցը ընդգէմ է :

ՄԵՂՈՒ ԵՎ Գ. Բ.

Սուլթանի քննադատութիւնը :

Սուլթան այս լուսաւորեալ գիտութեամբք և առաքելի կորույզ էր Լ. թեմապետ տալ շատ լաւ օրէնքներ, և թէ նա հեռեւէր միայն իւր խելքին, և չլինէր հարկադրուած, որ այսպիսի բաներում իւր քաղաքակցաց բնութեան հետ համակերպուի : Կառավարութիւնը՝ որ նա հաստատել էր Լ. թեմապետ հասարակապետութեան մէջ՝ էր ռամկոտեալ, քոնդի ժողովրդեանն իրաւունք էր առած՝ որ ծերակուտի սահմանադրութիւնը, և թէ հաւանի հատաւոր, իսկ թէ ոչ՝ հերքի, խախտի : Սուլթան ինքն իրան իմացաւ այսպիսի կառավարութեան անօգտակարութիւնը, բայց համաձայնելով ժողովրդեան ցանկութեան, պահանջողութեան և բնասարութեան հետ, ուրիշների վերայ էն կառավարութիւնը լաւ համարեց, և ամենայն անկարգութեանց առաջը բռնելու համար՝ որք կարող էին յառաջ գալ հասարակապետութեան մէջ առ այնպիսի եղանակաւ կառավարութեամբ Սուլթան օրէնք դրուց, որ աղքատ քաղաքացիքը ամենեւին չխառնուին հասարակապետութեան գործոց մէջ :

Սուլթանի մասնաւոր օրէնքները գերազայն էին, որոց իւրաքանչիւր իմաստից մէջ բացերև բուսական շորտ աշխատական հողին և բարի ուրար : Լ. յս օրինաց նպատակն էր ամենայն Լ. թեմապետ անդորրութիւն և բարութիւնը : Յանկայր նա, որ Լ. թեմապետը պատերազմական և լուսաւորեալ աղբ չլինի, և ամենայն առաքելութեանց զգացմունքը նոյն մէջ տպաւորի : Բայց օրինաց նորա զուտակունք պարտական էին իւրեանց ծերոցեալ ծնողացը կերակրել, և նոքա՝ որք չկատարէին այս օրէնքը հրատարակեալ լինէին սրպէս անարգ և անուանարկ : Նոյնք պարտաւոր էին իւրեանց դասակարգը ուսուցանել ի մանկութեան նոյն զգիտութիւնս, զարուեստս, զճորտարարութեան թիւնս, կամ որպիսի և իցէ օգտակար ձեռագործ : Հայրենեաց համար պատերազմումը մեռածների որդիքը ուսումն էին առնում և անունը հասարակապետութեան ծախիւքն մինչև նրանց կատարեալ հասակով դարգանալը : Կուլութիւնը ինչպէս ամենայն միջութեանց աղբիւր, Սուլթան հաւածել էր Լ. թեմեան հասարակապետութեանն : Իւրաքանչիւր մարդ պարտաւոր էր աշխատել, և իւր մեծաւորին յայտնել, թէ իւր ապրուստը ինչ հնորքներով է ձեռք բերում : Օրէնքներ և դատարկաշնչիներին հրատարակելին ինչպէս աւարդ անձինք Լ. յս օրէնքաւոր բոլոր ուղք ու միւրք երե-

խայից վարժութեան և անդեան վերայ էին : Վարժագէր՝ որ երեխայքը երբեմն լինին քաջարի զօրականք և առաքելի քաղաքացիք : վասն որոյ և օրինքը հրամայեաց, որ ծնողք և դատարարակք ջանք անեն նոյն միտքն ու սրբութիւնը կրթութեան համար : Լ. թեմապետ պարտաւոր էր ակնարկութիւն ունենալ, որ այս ամենայն օրէնքները կատարուին :

Թէ որ Սուլթան իւր օրէնքաւորութեան նպատակին չհասաւ, պատճառ այս պարտ է համարել Լ. թեմապետ անհանգիստ և անհաստատ բնութիւնը : Երբ անդադար պահանջում էին փոփոխութիւններ, և Սուլթան ձանձրացեալ և զոռեալ ի պահանջողութեանց նոյն՝ ատանտարի իւր հայրենիքը թողուց : Եւ նոր ձանապարհորդութիւնքն բազմացրին նորա գիտութիւնքը : իւր հայրենիքը վերագործակալուցը յետոյ տեսաւ նորա մէջ մեծամեծ փոփոխութիւններ :

Աշխարհ Գիտեաց (Կարգիւն) :

Գիտեաց գեղահասակ աշակերտներից մինը ցուցանելով նմա մի քիչ ժամանակից յետոյ իւր քաշած պատկերը, ստացաւ նրանից այսպիսի գովութիւն, ի շատ բան արիւր քո տարիքների համար :

Լ. յսպիսի հաւանութիւն և գովատանութիւն հայտարարին նրան : Ինչ որ Գիտեաց գովէ՝ նրա վրայ խալը աներկբայ կը զարմանայ : Լ. յսպէս խորհեցաւ նա, և իւր քաշած պատկերը հանեց ի հրապարակ :

Իւրեք, աշակերտական աշխատութիւն նորա շուտով իմացուց, և նա ծաղը արած, շուտցրած, և քիչ մնացած, որ ծեծ չուտի յետ դառաւ իւր գործատունը : Գիտեաց ոչինչ գիտելով այս անցքիցը՝ գտաւ նրան արտաուաց մէջ ընկղմված, հարցրուց պատճառը, և ծիծաղելով ականջ արու նորա պատմութեանը :

Ինչի համար գովեցիր դու զնս, ասաց վերջապէս աշակերտն՝ այդ միայն է պատճառ իմ անբարոյութեանն :

Լ. յս իրաւի չհամէի, որ դու վատաբարդ լինիս, պատառտանեց Գիտեաց, այլ ես ասացի քեզ, թէ դու շատ բան արիւր քո տարիքների համար : Բայց այդպիսի պատկերագրութիւն դիւրաւ կարէ լինել և վատ, ինչ ժամանակ հասարակաց քննութեան տակն ընկնի :

ՄԵՂՈՒ ՅՈՒՄՆ

Հասաւ ժամն կատարելու այն խոստումն, զոր արինք սեպտեմբերի 15ին Համար 57, այն է հրատարակել մեր աշխատանքս Բաժանորդաց անունները, վերադառնալ լինելով նրանց ամենի անչէջ ջրամեռանդութենէն, որ իւրեանց աղբային նորածին Սեղ-ին ոչ թէ թողնան օգնական և առանց մտադրութեան, այլ թէ հնար է անել մինչ ի տարւոյ վերջը չը պակասեցան նորա ցանկացողներն, ջատագովներն և պաշտպաններն, և մեր ակընկալութեան վեր մեր ստորադրողաց թիւը հասաւ մինչ ի 600 անձինք, ինչպէս տեսնում էք այս թերթումը : Հայաց սպգը շատ քաջախորձ սեղանաւոր (զառար) է :

նա լաւ է ճանաչում իւր կեղծ և անկեղծ աշխատաւորացն, հարազատ և խորթաբարոյ մշակացն իւր այգւոյ մէջ, և նոյնպիսի չափով վարձատրում է նրանց հաւատարմութեան քրտինքը :

Տարիս վերջանում է, և ես յոյս ունիմ Աստուծոյ անհուն ողորմութեամբն երկրորդ տարին մասնակցել նոյն պիտի կարգով և չափաւորութեամբ սկիզբն անել ազգիս ծառայելոյ, ոչ երկբայելով թէ Ամենակալն ամենատես աչքը կը տեսանէ երկնքիցը իւր ոչխար ողջակեզը . և այց կանի դարձեալ իւր այս նորատունն Այգւոյս, զոր իւր Աջը անկեց, որում խոնարհեալ ծուկը և երկրպագութիւն մատուցանեմք ի խորոց սրտից մերոց, պաղատելով զամենատուրք մարդասիրութիւն նորա հոգի միաբանութեան և սիրոյ անկել ի սիրտս ամենայն ուսումնակա նաց, որ միաբանական հոգւով աշխատելով կարողանան միաբանութեան և սիրոյ արժանաւոր պատուք մատուցանել իրանց ողորմելի յերուցան էլած ազգին Հայոց :

Ինդ ամեն անշուշտ պարաւորութիւն համարելք յայտնել նախ ամենայն բանասէր ընթերցողաց մերոց այս մի տարւայ մեզ աշխատակցաց և օգնականաց անուանքն ամենայն շնորհակալութեամբ և յարգանք : Որք են Ազգիքէկեանց Յարութիւն. Այլազեան Աւետիք. Արուեստ Վահրգ. Արամեան Սահան. Արարտեան Աւաքեալ. Արարտեան Ստեփանոս. Բարայեանց Յովհաննէս. Բարանեանց Արաշամ. Բաղդասարեանց Յովհաննէս. Բառտամեանց Ստեփանոս. Երզնկեանց Ռոստոմբէկ. Երեցեանց Աղէքսանդր. Օսկանեանց Սովսէս. Թամամեանց Վրիգոր. Թովմաս Ղաւթեան. Իսահակեանց Երեմիա. Իսահակեանց Սովսէս. Իսահակեանց Մկրտիչ. Իսահակեանց Աւետիք. Կարապետեան Յակոբ. Ղայթմաղեանց Յովհաննէս. Ղորանեանց Սիւրբէլ. Սամկինեան Վրիգոր. Սատաթեան Կապիտան Պետրոս Այլեադ. Սարգսեանց Ղազար. Սիւսարեանց Սիւրբէլ. Սիրիմանեանց Յարութիւն. Սիւթարեանց Աբէլ Սարգսպետ. Սիւթարեց Յակոբ քահանայ. Սարգսեանց Վրիգոր. Յարութիւնեանց Սամկիւն. Յովհաննիսեանց Եւազոր. Հասնաղարեանց Դանիէլ Սարգսպետ. Ունարեան Ղազար. Պապովեանց Իսահակ. Պատիւնեանց Սիւրբէլ. Հատան—Չարալեանց Բաղարատ. Հատան—Չարալեանց Չարալ. Սահաւունի Իսահակ աւագ քահանայ. Սայաթեանց Յովհաննէս. Սարգսեանց Աւետիք. Սիմեոնեանց Վրիգոր. Տէր Աղէքսանդրեանց Վահրգ. Տէր Յովհաննէսեանց Վրիգոր. Փափաղեանց Վալուստ Սարգսպետ. Քօլուբէկեանց Յովհան. Այս ամենայն անմուսնողի բարեկամներից առաւել պարտաւորել են մեզ իրանց անընդհատ նիւթ ջամբելով մեր մանուկ Մեղսին Աւարեալ Արարտեան. Օսկանեան Սովսէս. Իսահակեան Սովսէս. Սայեադ. Պապովեանց Իսահակ. Սահաւունի Իսահակ աւագ քահ. Տէր Աղէքսանդրեանց Վահրգ. որոց քաղցրանիւթ ամենագովանի աշխատութիւնքն մեծ մասամբ մնացած անսխալ հանդերձեալ ենք Աստուծոյ յաջողութեամբն հրատարակել դուրս տարածել զարդարելով մեր լուսերի թերթերը :

Հարգաւորելի Ստեփանոս քահ. Սարգսեանց :

Աշխատի Բաժանորդայ Սեղու Հայաստանի Լրագրոյ Վասն 1858 թ. :

Սահակեան Հայրապետ ամենայն Հայոց ՄԱՏԹԻՍՈՒՄ. Ամենապատիւ նախ. Պատր. Կ. Պօղոս Բքբւոյն Յակոբոս. Տեղապահ և նախագահ Անդամ Սինոդի սրբոյ Իշմիածնի Բարձր որդազան Ղուկաս Բքբւոյնսկոյս. Անդամ Սինոդի սրբոյ Իշմիածնի Մակար Եպիսկոպոս. Կառավարիչ Սիմեոն Հայոց Սրատանի և Իմէլէթի Սարգիս Բքբւոյնսկոյս ջալալեանց. Կառավարիչ Սիմեոն Հայոց Ղարաբաղու Վահրգ Եպիսկոպոս Սահակեան. Կառավարիչ Սիմեոն Հայոց Բեսարաբիոյ գերապատիւ Վարդիէլ Սարգսպետ Այլազեան. Անդամ Սինոդի սրբոյ Իշմիածնի Վրիգոր Ս. Յորեանց. Անդամ Սինոդի սրբոյ Իշմիածնի Վահրգ Ս. Մկրտչեան. Լազ Անդամ Կոնստանտին Բեսարաբիոյ Յովհաննէս Սարգսպետ Բէկնաղարեանց. Յաջորդ Համախոս Սիմեոն Ս. Սարգսեանց. Յովսէփ Սարգսպետ Բաշկեան. Հիւրընկալ սրբոյ Իշմիածնի Դանիէլ Սարգսպետ Հասնաղարեանց. Սիւսարեան սրբոյ Իշմիածնի Վահրգ Ս. Աւագեանց. Սիւսարեան սրբոյ Իշմիածնի Սեդրակ Ս. Սմրատեանց. Յաջորդ Ալեքսանդրոպոլս Սարգս Ս. Օմեցի. Լազ անդամ Կոնստանտին Հայոց Սրատանի Վալուստ Սարգսպետ Փափաղեանց. Յաջորդ Կախիճեանու Վրիգոր Սարգսպետ Իսահակեց. Յաջորդ Աւարկոյ Վրիգոր Սարգսպետ Սագինեան. Յաջորդ Երևանեոսոպոլս Կարապետ Սարգսպետ Տէր Յովհաննիսեան. Կարապետ Սարգսպետ Առիւծեանց Արմաիրոյ. Յաջորդ Ալեքսանդրոպոլս Կաթողիկոս. Աղէքսանդր Սայրապոյն Սարգսպետ Բարառեան. Պօղոս Սարգսպետ Նահապետեանց :

ԱԼԵԻՔՍԱՆԴՐՈՍԷ՝

- Սոլանեանց Խաչատուր :
- Արաբաշեան Մկրտիչ :
- Այլիկեանց Սիմեոն :
- Բուճգուլեանց աստիճ. Պօղոս :
- Բարայեանց Սահակ Մկրտիչ :
- Վարդեանց Աղիւս Սիւրբական :
- Լալայեանց Պօղոս :
- Կոտանեանց Յովսէփ քահանայ :
- Սանդակունի Յակոբ :
- Սիւթարեանց Յակոբ քահանայ :
- Սուշեղեանց Սիմեոն քահանայ :
- Նալեանց Յակոբ :
- Չարալեանց Ստեփան :
- Տեղապետեանց աղիւս Յովհաննէս :
- — — — — աղիւս Թադէոս :
- Տէր Արաշամեանց Արաշամ աւագ քահ :
- Տէր Սարգիսեանց Յակոբ քահանայ :
- Տէր Ղուկասեանց Ստեփան :
- Քեանդարեանց Մկրտիչ :
- Օհանջանեանց Սահակ Ս. Կապիլեան :

ԱՍԼԱՅԻՆ :

Մութափեանց Կարապետ :
Չաթալաշեանց Յակոբ :

ԱՍԼԱՐԱՅԻՆ :

Սիմէոն քահ . Տէր Սարգսնեանց :

ԼՂԱՐԻՄԱՆ :

Լատուածաթեանց Սիւքան :
— — — — Սիմէոն :
Լազեան Սանուկ :

ԱՍՏԻՆԱՆ :

Գերբեցեանց Յօհաննէս :
— — — — Լազ :
Չերքեղեանց Սինոս :
Պապովեանց Ստեփան :
Չանուժեանց Ստեփան :
Սերգեանց Սիրտիչ :
Սայաթեանց Յօհաննէս :
Տէր Սարգսեանց Կարապետ :
Քուչուրեղեանց Լէքսէյ :
Քուրդեանց Սիմէոն :

ԱՐՈՒԼԻՍ :

Լթարեղեանց Սիւքան :
Լղատարեանց Յակոբ :
Լղամարեանց Պօղոս :
Լլիստեանց Լեւոնի վարժապետ :
Բեղարեանց Սարգիս :
Սանուէրեան Պատուական :
Տէր Սիրտեան աստիճ . Լեւոնի :
Փանեանց Յարութիւն :
Տէր Սիրտեանց աստ . Բրիտապար :

Լումաիրու Հայոց Գալոց :

ԲԱՐՈՒ :

Լլիստեանց Գրիգոր :
Բայալեանց Յարութիւն Թիֆլ .
Գիւլանցեանց Գալար :
Գալչայեանց աղին Սարգիս :
Օսրապեանց աղին Սանէս Շուշ :
Թուփայեանց Յովսէփ :
Կրտտիկեանց Ներսէս Շուշեցի :
Սիւքեանց Օսաղ :
— — — — Սատիկոս :
Սարգսեանց Յօհաննէս Թիֆլ :
Սիւթարեանց Սիրտիչ :
Շահկետեանց Սուսայէլ :
Պապովեանց աստիճ . Լապրէ :
Պարզամեանց աստիճ . Սարգիս :
Տէր Ղուկասեանց աղին Լէքսէյ :

ԳՈՐԻ :

Շահաղարեանց աղին Լսրան Բեդ :
Տէր Սինոսեանց Ստեփանոս քահ :

ԳՈՒԼԼԻՄԱՆ Գ. ԼՈՒՒՈՅ :

Յօհաննիսեանց Լապրէլ քեօխայ :

ԳՐԻԳՈՐՈՒՊՕԼԻՍ :

Սերճանեանց Կարապետ քահանայ :
Շահինեանց Գաւիթ քահանայ :
Տէր Խաչատրեան Խաչատուր քահ :

ԳՈՒՍԼԱ :

Լղամարեանց Լէքսանդր իւնկեր :
Լսրամոզեանց Սիւսայիլ :
Սուրաղեանց Յարութիւն իւնկեր :
Ուլաշեանց պրապօրչիկ Սարգիս :

ԴԱՐԲԱՆԴ :

Լեւոնեան Յակոբ :
Լապրեան Յօհաննէս :
Բարայեան Լէքսէյ :
Գողաթեանց Բաղդատար :
Թաւաթաթեանց աստիճ . Գեորգ :
Իւանեանց Յօհաննէս :
Սահարեանց Լսայի :
Սեփիկեանց Սիմէոն :
Սպանդուկեանց Լ. քահանայ :
Տէր Խաչատրեանց Օ. քահ . Թիֆլ :

ԴԻԼԻՋԱՆ :

Թայիրեանց Սարգեդ :
Սամիկեանց Յօհաննէս քահանայ :

ԴՕՐԻԱՏ :

Համալտարանն Գորբատու :

ԴՈՒՇԻԹ :

Լսրիկեանց Լիդիա :
Բարաճանեանց մայր Յօհաննէս :
Թաթարեանց Լեւոնի :
Տերաբեանց Գեորգ քահանայ :

ԵԼԻՍԱՅՏՕՊՕԼ :

Լթայեանց Սիրտիչ :
Լլարեանց աստիճ . Լեւոնի :
— — — — աստիճ . Սարգիս :
Լաղարեանց աղին Գալարոս :
Կանգարեանց Լղայ :

Համաթիւռեանց Լ. քահանայ :
Գեորգեանց Յարութիւն :
Սիւք Սահայիչ աղն . Թիֆ . քահ :
Սիւքեանց աղին Պօղոս :
Տէր Լեւոնեանց Սիւքայէլ :
Տէր Պօղոսեանց Սիւքայէլ :
Տէր Ղերսեանց Յօհաննէս :
Քալանթարեանց աղին Յօհաննէս :

ԵՐԵՒԱՆ :

Բուհիւթեանց աստիճ . Սարտիրոս :
Գեղամեանց աղին Լ. քահ . Սալթ :
Գալիկեանց Շամիր :
Լղաղարեանց աստիճ . Լղաճան :
Գողանեանց աղին Յօհաննէս :
Սիւլ . Լղամարեանց աղն . Գահրամ :
— — — — աղին Լղամար :
Սաշեղեանց աստիճ . Յակոբ :
Շահաղարեանց աղն . Յարութիւն Թի :
Տէր Սարգսեանց աստիճ . Յօհան :
Տէր Ստեփանց Գրիգոր :
Տիգրանեանց Սիրտիչ :
Տէր Օ. քահ . աստիճ . Օ. քահ :

ԵՐՊԱՏՕՐԻԱՅ :

Սուրաղեանց աղին Յովսէփ :

ԶԱՐԱԹԱՅԱՅ :

Գրիկեանց Լազ :
Գողաշեանց Սարտիրոս :
Սամիկեանց աստիճ . Յօհաննէս :
Սիւք Նաբարեանց Կարապետ :
Յարութիւնեան Յարութիւն :
Շահապարեանց Պօղոս :
Պետրոսեան Կարապետ :
Սարգսեան Յովսէփ :
Տէր Դանիէլեան Սարտ . աւագ . ք :

ԵՂՄԻՍԹԻՆ :

Բելախեանց Պարոյր Իլիաւախոպ :
Սիւքեանց աղն . Յօհան . Լսայ :
Սալինցեանց աստիճ . Գրիգոր :
Ուսումնարանն Լլիստեանց :

ԹԻՓԼԻՕ :

Թիֆ . Գաւառական Գիւմրակապ :
Լղութեանց Իլիան Սալիլ Նի-
կողայոսեան :
— Իլիան Յովսէփ Փարապետեան :
— — Սիւքայէլ Սիրտեան :
— — Գեորգ Պօղոսեան :
Լղամիլեանց Իլի . Խաչակ Լեւ :

ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ :

Լաջարեանց Բիմօն :
 Խալիպեանց Յարութիւն :
 Խաթրանեանց Գէորգ :
 Կոկոյեանց Մկրտիչ :
 Մարկովիչ Բոհաննէս :
 Շահինեանց Եղիա :
 Չորչոբեանց Սէրուր :
 Մալաիկեանց Լուսուածատուր :
 Տրապիզոնեանց Մկրտիչ :
 Փոփովեանց Կարապետ :
 Բարսաղեանց աղնիւ Մանուէլ :
 Բալէշահինեանց Մատթէոս :

ՆՈՒԽԻ :

Ելեբէգեանց Բարդաապար :
 Խաչիկեանց Ստեփան :
 Կամարական աղնիւ Պետրոս :
 Սուրբեանց աստ. Բոհաննէս բէգ :
 Նիլիկեանց աստ. Յարութիւն բէգ :

ՀԱՍՄԱՆԻ :

Լալարեանց աղն. Մեջլում բէգ :
 Լալերգեանց աստիճ. Նիկողայոս :
 Գաղչայեանց աստիճ. Սարտիրոս :
 Կալախոնեանց աղն. Համբարձում :
 Թաւմանեանց Գէորգ :
 Լալայեանց աստիճ. Լեւոնտ :
 Լաղարեանց աստիճ. Իսահակ Հուշ :
 — — — Սարգար :
 Համբարձումեանց արդիս վարժ :
 Մինասեանց աստիճ. Լեւ. քսանդր :
 Մամիկանեանց աստիճ. Լեւոնք :
 Ներսէսեանց աստ. քղբ. Սովսէս :
 Մաջարեանց Կարապետ :
 Շահնազարեանց աղն. Մեջլում բէգ :
 Չերեկեանց Յարութիւն :
 Տէր Սահակեանց աստիճ. Գէորգ :
 Տէր Բոհաննէսեանց աստ. Սարգիս :
 Ռոստոմեանց բժիշկ Դաւիթ :

ՀՈՒՇԻ :

Լըրահամեանց Լաւդ :
 Լեւոնեանց աստիճ. Ներսէս :
 Լաւալեանց Կաղար :
 Լալարեանց Բոհաննէս քահանայ :
 Բահադուրեանց աստիճ. Բոհաննէս :
 Թաւումեանց աստիճ. Սիմօն :
 Լաղարեանց աղնիւ Բարաջան :
 Խօջայեանց աստիճ. Ստիլ Զովս :
 Խանդամիրեանց Մայեօր Լաւրէլ :
 Խաչատուրեանց Գրեգոր :
 Կօնստանդուլայն Հայոց Գարաբաղու :
 Կօլմանեանց Իսահակ :

Կոստանդեանց Սիմօն :
 Հախումեանց Գահ. Համբարձում :
 — — — Կարապետ :
 — — — Սարտիրոս :
 — — — աստ. Յարութիւն :
 Հասանջարեանց աղ. Գրեգոր բէգ :
 Կաղարեանց Յարութիւն :
 Կարաբեօղեանց Սովսէս :
 Բոհաննէսեանց աստիճ. Ումիւր բէգ :
 Նաղարեանց Նիկողայոս :
 Շահնազարեանց աղ. Զուհուր բէգ :
 — — — Յովսէփ բէգ :
 — — — Բակոր բէգ :
 — — — Զակոր Տէր Սովսէսեան :
 Շահնաբաթեանց Կարապետ :
 Շիխեանց Յարութիւն :
 Ուղեաշեան աղնիւ Իսահակ բէգ :
 — — — աստիճ. Խաչատուր :
 Сафоновъ Ю. Ѳ. Павелъ Вислицъ :
 Սարտիրոսեանց աղն. Համբարձ :
 Լանուզարեանց աղնիւ Բոհաննէս :
 Տէր Իսրայէլեանց Սիմօն քահանայ :
 Տէր Սովսէսեանց Բարսեղ քահ. :
 Բալանթարեանց աղն. Իսահակ բէգ :
 — — — Սարգիս բէգ :

ՀՈՒՐԱ :

Երզնթեանց Իշխան Միքայէլ :
 Զարգարեանց Դաւիթ Թիֆ :
 Թորոսեանց աստիճ. Բոհաննէս :
 Լաղարեանց Պօղ. Բոհաննէս :
 Շուշանեանց Բոհաննէս :
 Պապովեանց աստիճ. Նիկողայոս :
 Պարտիզպանեանց Կարապետ :
 Սկէչիկեանց Մակար :

ՀԱՆԱԼԻ Գ. ԼՈՌՈՒԱՅ :

(Օհանեանց Յարութիւն քեօխայ :

ԸԱՄԱԼՈՂԼԻ Գ. ԼՈՌՈՒԱՅ :

Լըռլեանց Եսայի քահանայ :
 Խանաղեանց աստիճ. Գէորգ :
 Շահնաթեանց աղնիւ Գէորգ :
 Սաղաթէլեանց Գէորգ :
 Սահակեանց Գէորգ քեօխայ :

Ս. ՊԵՏՐՈՒՐԳ :

Սեհապն. Խաչատուր Լաղարեանց :
 Սեփականց Յարութիւն :
 Նիկիմեանց աղնիւ Նիկողայոս :
 Բաղաղեանց գերազնիւ Սովսէս :
 Գրեգորեանց Ստեփան :
 Եարապեանց Գէորգ :

Եղեանց Ստեփանոս :
 Սանատրեանց աղնիւ Մկրտիչ :
 Սարգսեանց Յարութիւն :

ՍՂՆԱԽ :

Բաշինջարեանց Շաքար :
 Գաղէրձեանց Եղիւս :
 Շահվերդեանց Բոհաննէս :
 Սախարեանց Պօղոս :
 Սարգսեանց Գէորգ :
 Տէր Մաթէասեան Գառապար :
 Տէր Պօղոսեան Ստեփան քահ. :
 Տէր Սարգսեանց Սիմօն :
 Փիլիպեանց Կաղար :

ՍՏԱՎՐԱՊՈԼ :

Լալարեանց Լալարիս :
 Բեկգուլեանց Մատթէոս քահանայ :
 Բախրաթեան Գարապիթ :
 Դեհալեան Գալբրիէլ :
 Խեղումեանց Մկրտիչ քահանայ :
 Զոհաննէսեան Սեղուս :
 Չաւթրեան Դաւիթ :
 Չելախեան Սարտիրոս :

ՊԼԱՂԻԿԱՎԱՍ :

Եսայեանց Զոհաննէս :

ՊԼԱՂԻԱԲԼՈՒՐ ԳԻՒՂ :

Սիմանեանց Լեւ. քեօխայ :

Փարիզու Լաղային Սարժ. Հայոց :

ՔԻՇՆԵՒ :

Սինանեանց Սինան :

ՔԱՐԱԼԱՍՐԱ ԳԻՒՂ :

Գրեգոր քհ. Տէր Մկրտչեան գործ :

ՕՉՈՒՆ ԳԻՒՂ :

Գուրգէն Բեօխայ :

ՕԳԻՍՍԱ :

Զոհաննէս քահ. Թաթարեանց :

ՕՐՀԵՅ :

Շիշմանեանց աղնիւ Մեղրոն :

Печатать дозволяется Тип. Анисъ. Декабря 27-го. 1858 года. Цензоръ И. Кайтмазовъ.

Խաչատուր Ս. Բահ. Ստեփանեանց :
 Ի. Տպարանի Ներսիսեան. Հոգեւոր :
 Կարողի Հայոց. ԹԻՓՈԼԻՕ :